Eduskunnan lakivaliokunta
Lav@eduskunta.fi

Aihe: Lakivaliokunta tiistai 22.03.2022 klo 10.00 / HE 22/2022 vp / Asiantuntijapyyntö

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi positiivisesta luottotietorekisteristä ja siihen liittyviksi laeiksi HE 22/2022 vp

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki positiivisesta luottotietorekisteristä. Positiiviseen luottotietorekisteriin talletettaisiin tietoja luonnollisen henkilön luotoista ja tuloista. Rekisterin avulla luotonantaja voisi nykyistä helpommin ja luotettavammin arvioida lainanhakijan kykyä maksaa luotto takaisin. Rekisterin käyttötarkoituksia olisivat tietojen käyttö luotonannossa sekä rahoitusvakauden ja rahoitusmarkkinoiden seurannassa ja valvonnassa. Ehdotettu laki positiivisesta luottotietorekisteristä on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.8.2022.

Eduskunnan lakivaliokunta pyytää Suomen Yrittäjien lausuntoa esityksestä.

Esityksen yritysvaikutukset ja vaikutukset yritysluototukseen olisi tullut arvioida kattavammin

Lakiehdotuksen 21.2 §:ssä säädettäisiin tilanteista, joissa luotonantajalla olisi oikeus saada positiivisesta luottotietorekisteristä 22 §:ssä tarkoitetut tiedot silloin, kun kyseessä on muun luonnollisen henkilön kuin kuluttajan luottokelpoisuuden arvioiminen, sekä silloin, kun velallinen hakee muutosta luoton ehtoihin. Rekisteriin tulisi ilmoittaa toiminimiyrittäjien omaa elinkeinotoimintaansa varten ottamat luotot, mikäli luotosta peritään korkoa tai muita kuluja. Ehdotus siitä, että myös muulle luonnolliselle henkilölle kuin kuluttajalle luottoja myöntäville luotonantajille luovutettaisiin samat 22 §:ssä tarkoitetut tiedot, perustuu ehdotetun lain tavoitteeseen suojella luonnollisia henkilöitä tehokkaasti ylivelkaantumiselta. Säännöstä perustellaan myös luotonantajan riskin näkökulmasta.

Vieraan pääoman saaminen saattaa usein olla yrityksen perustamisen ja yritystoiminnan jatkumisen kannalta kriittinen tekijä. Yrittäjä tarvitsee rahaa heti yrityksen käynnistysvaiheessa, mutta myös käyttöpääomaksi toiminnan aikana ja mahdollisiin myöhempiin investointeihin tai toiminnan kehittämiseen. Myös yrityksen kasvu edellyttää lähes aina myös ulkopuolista rahoitusta eli

vierasta pääomaa. Sen vuoksi olisi ollut erittäin tärkeää arvioida hyvin perusteellisesti esitykseen liittyvät yritysvaikutukset.

Esityksessä todetaan, että positiivisen luottotietorekisterin perustamisella olisi vaikutusta sellaisiin toiminimiyrittäjiin, joiden luottokelpoisuutta arvioitaisiin luonnollisena henkilönä. Lisäksi todetaan, että tämä voisi joissakin tapauksissa johtaa siihen, että luottoa ei myönnettäisi yhtä helposti kuin aiemmin, mikä voisi vaikeuttaa yritystoiminnan käynnistämistä tai jatkamista. Esityksessä arvioidaan, että esityksellä olisi toiminimiyrittäjien maksukyvyttömyyttä estäviä vaikutuksia.

Muistutamme, että hallitus on sitoutunut edistämään yrittäjän uutta alkua ja mahdollisuutta työllistyä uudelleen yrittäjänä konkurssin jälkeen. Hallitusohjelmaan on kirjattu, että "Edistetään riskinottokykyä kehittämällä yrittäjälle entistä parempia mahdollisuuksia ”uuteen alkuun” mm. konkurssitilanteissa."[1] Lisäksi hallitus on sitoutunut ohjelmassaan edistämään yritystoiminnan tervehdyttämistä muun muassa parantamalla yrityssaneerauksen ja velkajärjestelyyn pääsyä. On tärkeää, että yrittäjän maksukyvyttömyyttä kyetään ehkäisemään mutta yritystoimintaan kuuluu yritysriskin realisoitumisen mahdollisuus. Lainsäädäntömme kuuluu tukea henkilön uutta alkua, ei estää henkilöä työllistämästä itseään.

Koska yritysvaikutuksia ei ole voitu etukäteen selvittää on tärkeää, että vaikutuksia yritystoimintaan, uuteen alkuun ja yritysrahoituksen saantiin seurataan. Tästä syystä voisi olla perusteltua, jos eduskunta edellyttäisi ministeriötä vaikutusarviointien jälkikäteistä seurantaa ja vaikutusten raportointia.

Esityksessä todetaan, että positiivisen luottotietorekisterin tietosisällön osalta on tarpeen myöhemmin arvioida, tulisiko sen sisältää ehdotettua laajemmin yritysrahoitustietoja. Näitä tietoja ovat esimerkiksi mikro- ja pk-yrityssektorille myönnetyt luotot sekä yhtiömiesten antamat tällaisiin luottoihin liittyvät takaukset. **Pidämme tärkeänä, että tällaisen yrityksiin kohdistuvan lainsäädännön valmisteluun otetaan mukaan Suomen Yrittäjät sekä muita yritysrahoituksen asiantuntijoita.**

Kunnioittavasti

Suomen Yrittäjät

Tiina Toivonen
lainsäädäntöasioiden päällikkö

[1] Hao s. 99